

Na osnovu člana 40. tačka h) Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja ("Službeni glasnik BiH", broj 25/09), Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa, na prijedlog Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine, donosi

## **PRAVILNIK**

### **O OSNIVANJU I UVJETIMA KOJE MORAJU ISPUNJAVATI HIGIJENSKI SERVISI**

#### **Član 1. (Predmet)**

Ovim pravilnikom se propisuju uvjeti o osnivanju i uvjeti koje moraju zadovoljavati higijenski servisi s obzirom na smještaj, način izgradnje, opremu, način rada i veterinarsko-zdravstveni red.

#### **Član 2. (Veterinarsko - zdravstveni red)**

U smislu ovog pravilnika, pod pojmom veterinarsko-zdravstveni red podrazumijeva se osiguranje objekata iz člana 1. ovog pravilnika od nekontroliranog ulaska i izlaska ljudi, životinja i vozila, održavanje reda i čistoće, te optimalnih mikroklimatskih uvjeta svojstvenih pojedinoj vrsti životinja u objektima i oko njih, osiguranje zdravstvene ispravnosti vode, te primjenu deratizacije i dezinsekcije.

#### **Član 3. (Obaveza upravnog organa)**

Upravni organi u skladu s odredbama Zakona o zaštiti i dobrobiti životinja ("Službeni glasnik BiH", broj 25/09, u daljnjem tekstu: Zakon), prema specifičnim uvjetima i potrebama sredine i brojnosti populacije napuštenih životinja dužni su osnovati higijenski servis za hvatanje i zbrinjavanje napuštenih životinja.

#### **Član 4. (Izuzeci)**

Izuzetno od odredbi člana 3. ovog pravilnika, u skladu s procjenom populacije i specifičnim uvjetima i potrebama sredine, upravni organi kantona, grada ili općine mogu sklopiti ugovorni odnos za vršenje usluga hvatanja i zbrinjavanja napuštenih životinja s higijenskim servisom registriranim za tu djelatnost s drugog područja.

#### **Član 5. (Uvjeti za osnivanje)**

(1) Higijenski servis može početi obavljati djelatnost na osnovu dozvole iz člana 29. stav (4) Zakona, koju izdaje nadležni upravni organ općine na čijem području se formira higijenski servis.

(2) Higijenski servis može se formirati za potrebe više općina, u kom slučaju dozvolu za obavljanje djelatnosti iz člana 29. stav (4) Zakona, izdaje nadležni upravni organ općine na čijem području se formira higijenski servis.

#### **Član 6. (Dodatni uvjeti)**

U obavljanju registrirane djelatnosti higijenski servis, uz odredbe Zakona i ovog pravilnika, u svom poslovanju mora ispunjavati i druge uvjete u skladu s posebnim veterinarskim propisima:

- a) o minimalnim standardima držanja životinja;
- b) o vođenju evidencije o životinjama i
- c) o prijevozu životinja.

**Član 7.**  
(Zahtjev za izdavanje dozvole)

Uz zahtjev za izdavanje dozvole iz člana 4. ovog pravilnika, podnosi se:

- a) dokaz o registraciji;
- b) podaci o fizičkom ili pravnom licu kao podnosiocu zahtjeva (ime i prezime te adresa prebivališta fizičkog lica, odnosno naziv i sjedište pravnog lica);
- c) adresa higijenskog servisa;
- d) podaci o odgovornom licu (ime i prezime, adresa prebivališta);
- e) prikaz iz kojeg će biti vidljivo:
  - 1) planirani broj uposlenika zaduženih za brigu o životinjama, njihova edukacija i poslovi koje će obavljati;
- 2) način osiguranja veterinarske zaštite životinja.

**Član 8.**  
(Izdavanje dozvole)

Dozvola iz člana 5. st. (1) i (2) ovog pravilnika izdaje se podnosiocu zahtjeva u skladu s članom 29. stav (4) Zakona.

**Član 9.**  
(Registar higijenskog servisa)

- 1) Higijenski servis se, na osnovu dozvole iz člana 5. ovog pravilnika, upisuje u Registar koji se vodi pri nadležnom upravnom organu općine koja je izdala dozvolu .
- 2) Evidencija u Registru iz stava (1) ovog člana mora sadržavati sljedeće podatke:
  - a) broj dozvole;
  - b) datum izdavanja dozvole;
  - c) adresa higijenskog servisa;
  - d) podatke o fizičkom ili pravnom licu koje obavlja djelatnost (ime i prezime te adresa prebivališta fizičkog lica, odnosno naziv i adresa sjedišta pravnog lica).

**Član 10.**  
(Smještaj objekta)

Objekti iz člana 1. ovog pravilnika mogu biti smješteni unutar skloništa za životinje.

**Član 11.**  
(Snabdjevenost objekta )

- (1) Objekti iz člana 1. ovog pravilnika moraju biti snabdjeveni dovoljnom količinom pitke vode iz javnog vodovoda ili vlastitog bunara.
- (2) Podovi, zidovi i stropovi prostora i prostorija objekata iz člana 1. ovog pravilnika u kojima su smještene životinje moraju biti od neporoznog i nehigroskopskog materijala koji omogućava efikasno čišćenje, pranje i dezinfekciju, te otporni na grizenje i grebanje.
- (3) U prostorijama i prostorima u kojima borave životinje mora biti osigurano dovoljno dnevnog svjetla, prilagođeno pojedinoj vrsti životinja.

**Član 12.**  
(Osiguranje dobrobiti)

Objekti iz člana 1. ovog pravilnika moraju zadovoljavati potrebama životinja smještenih u njima tako da životinje:

- a) ne trpe glad i žeđ;
- b) nisu izložene fizičkoj nelagodi i strahu;
- c) zaštićene su od povreda i bolesti.

Član 13.  
(Rad sa strankama)

(1) Radno vrijeme objekata iz člana 1. ovog pravilnika, koje se odnosi na rad sa strankama, mora biti najmanje osam sati radnim danom, a tokom 24 sata dnevno mora biti osigurano dežurstvo za prijem životinja u hitnim slučajevima.

(2) Dežurstvo će biti organizirano u dogovoru s veterinarskom organizacijom na način koji obezbjeđuje hitnu veterinarsku pomoć životinji tokom 24 sata dnevno.

Član 14.  
(Obavijest na ulazu u objekat)

Na ulazu u objekte iz člana 1. ovog pravilnika mora biti postavljena natpisna ploča s punim nazivom, adresom, telefonskim brojem, te oznakom radnog vremena.

Član 15.  
(Osoblje)

U objektima iz člana 1. ovog pravilnika mora biti odgovarajući broj lica koja se brinu o životinjama.

Član 16.  
(Rukovodioc objekta)

(1) Objekti iz člana 1. ovog pravilnika moraju imati rukovodioca s odgovarajućim iskustvom stečenim u radu sa životinjama.

(2) Rukovodilac brine o održavanju veterinarsko-zdravstvenog reda, a odgovoran je i za vođenje evidencije o životinjama, te za rad lica uključenih u rad objekata iz člana 1. ovog pravilnika.

(3) Fizička lica koja obavljaju djelatnost u objektima iz člana 1. ovog pravilnika ne smiju biti osuđena za prekršajna djela nepropisnog postupanja sa životinjama u skladu s odredbama Zakona, niti za kaznena djela mučenja i ubijanja životinja u skladu s odredbama Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH" br.: 36/03, 37/03, 21/04, 69/04 i 18/05) i Kaznenog zakona Republike Srpske ("Službeni glasnik RS" br. 49/03, 108/04, 37/06 i 70/06).

Član 17.  
(Veterinarska zaštita)

Pravna i fizička lica koja obavljaju djelatnost u objektima iz člana 1. ovog pravilnika, dužna su osigurati veterinarsku zaštitu zdravlja životinja do momenta upućivanja u sklonište za životinje.

Član 18.  
(Postupanje nakon primitka saopćenja)

(1) Pravna i fizička lica koja obavljaju djelatnost u objektima iz člana 1. ovog pravilnika dužna su nakon primitka saopćenja o pronađenoj životinji osigurati njeno hvatanje i prijevoz, ako lice koje je našlo životinju to ne može učiniti samo.

(2) Pravna i fizička lica koja obavljaju djelatnost u objektima iz člana 1. ovog pravilnika dužna su osigurati prihvrat životinje u roku 24 sata po primitku saopćenja, a ako je životinja povrijeđena, u roku četiri sata.

**Član 19.**  
**(Hvatanje životinja)**

(1) Hvatanje i prijevoz napuštenih životinja koje se uklanjaju s javnih površina vrše za to osposobljena lica, uz primjenu odgovarajuće opreme i hemijskih supstanci, i na način da se životinji nanosi najmanje boli, patnje, straha i stresa.

(2) U odgovarajuću opremu spadaju:

- a) povodac - kaiš;
- b) sajla za hvatanje s fiksnim držačem;
- c) duboke mreže za hvatanje sa ili bez držača;
- d) brnjice;
- e) kafezi i/ili spremnici za hvatanje.

(3) Hvatanje životinja uz primjenu hemijskih supstanci smatra se veterinarskim postupkom i može ga provesti isključivo kvalificirani veterinar ili veterinarski tehničar koji je obučen za primjenu relevantnih supstanci za umirenje i anesteziranje.

a) dozvoljena supstanca za umirenje je acepromazin u gelu ili tableti ili kroz hranu.

b) dozvoljena supstanca za anesteziranje je kombinacija ketamina i xilazina/ili tiletamina, koja se koristi za hvatanje nesocijaliziranih i divljih životinja na većoj udaljenosti uz upotrebu cijevi za puhanje.

c) puške za omamljivanje dozvoljeno je koristiti samo u nenaseljenim područjima i u slučajevima kada su iscrpljene sve nabrojane metode.

**Član 20.**

**(Hvatanje i postupanje sa divljom životinjom)**

(1) Hvatanje i smještanje divljih životinja i zaštićenih divljih životinja s javnih površina vrši se u skladu s propisima o zaštiti životinja, zaštiti prirode i veterinarstvu, te uz primjenu odgovarajuće opreme i sredstava za pojedinu vrstu životinje.

(2) Uhvaćena divlja životinja zalutala iz lovišta na području grada/općine, odmah po hvatanju vraća se u lovište u saradnji s najbližim lovačkim društvom, osim ako nije uhvaćena divlja životinja za koju postoji opravdana sumnja da je opasna za širenje zaraznih bolesti, s kojima se postupa u skladu s članom 14. stav (1) tačka c) Zakona.

(3) Troškove hvatanja divlje životinje od higijenskog servisa snosi lovačko društvo zakupnik prava lova u lovištu u kojem je životinja vraćena.

**Član 21.**

**(Prijevoz životinja)**

(1) Pravna i fizička lica koja obavljaju djelatnost u objektima iz člana 1. ovog pravilnika moraju imati odgovarajuće vozilo ili prikolicu za prijevoz životinja.

(2) Prijevoz životinje obavlja se u za to namijenjenom vozilu na način da se uspostavi siguran utovar, tranzit i istovar životinje, te da se životinja preveze u najkraćem mogućem roku.

(3) Prostor za vozača mora biti odvojen od prostora za životinje čvrstom fizičkom ogradom.

(4) Prostor za životinje unutar vozila ili prikolice mora osigurati:

- a) dovoljno prostora za kafeze u kojima životinja normalno stoji ili leži;
- b) optimalnu temperaturu unutar vozila, koja je najmanje 5°C, a najviše 30°C;

- c) prozračnost;
- d) nepostojanje oštih ivica i ispupčenja na kojima se životinja može povrijediti;
- e) opremljenost tako da uspostavlja siguran prijevoz životinje;
- f) jednostavno čišćenje, pranje i dezinfekciju.

(5) Na vozilu ili prikolici moraju biti vidljivo obilježeni naziv, adresa i telefonski broj objekata iz člana 1. ovog pravilnika.

(6) U vozilu ili prikolici iz stava (1) ovog člana ne smiju se, u prostoru za životinje, istovremeno sa životinjama prevoziti nikakve druge stvari (proizvodi, sirovine, otpaci).

Član 22.  
(Prijem životinja)

(1) Pravna i fizička lica koja obavljaju djelatnost u objektima iz člana 1. ovog pravilnika dužna su uhvaćene, registrirane i obilježene životinje smjestiti u pojedinačne kafeze u posebnoj prostoriji, a neobilježene životinje također u pojedinačne kafeze u posebnoj prostoriji.

(2) Svaka novoprimljena životinja mora biti prvo evidentirana i smještena u za to predviđenu prostoriju do prijevoza životinje u sklonište, osim u slučaju iz člana 10. ovog pravilnika.

(3) Ukoliko sklonište nije u mogućnosti prihvatiti uhvaćenu životinju, higijenski servis dužan je životinji osigurati prihvata u higijenskom servisu, u trajanju deset dana za pse i četrnaest dana za mačke, od dana pronalaska.

Član 23.  
(Prihvata životinje)

(1) Za vrijeme perioda prihvata životinje higijenski servis dužan je provesti sljedeće mjere:

- a) redovno pojenje i hranjenje životinje;
- b) dezinfekciju nad životinjom prilikom prijema i otpuštanja iz karantina;
- c) smještaj i liječenje životinje oboljele u karantinu u poseban objekat;
- d) u slučaju uginuća, obavezno utvrđivanje uzroka uginuća.

(2) U karantini je dozvoljen pristup samo zaposlenima, doktoru veterinarske medicine i licima po odobrenju nadležne inspekcije.

(3) Po isteku roka iz člana 22. stav (3) ovog pravilnika higijenski servis dužan je, u saradnji s ugovornom veterinarskom organizacijom, provesti postupak kastracije ili sterilizacije i obilježavanja životinje, te nakon oporavka od takvog zahvata provesti njeno puštanje u okolicu iz koje je uzeta, osim u slučaju da se nađu lica koje će preuzeti brigu o životinji, za šta lice mora potpisati izjavu o udomljavanju.

Član 24.  
(Evidencija)

(1) Evidencija o životinjama uključuje podatke o:

- a) primljenim (vrijeme prijave, vrijeme prijema životinje u higijenski servis, spol, težina, broj identifikacijske oznake, ukoliko je pas obilježen, procjena starosti, inicijalno opažanje o zdravstvenom stanju, fotografija životinje, mjesto na kojem je pronađena životinja),
- b) upućenim u sklonište (datum upućivanja i adresa skloništa u koje je životinja upućena);
- c) udomljenim (datum udomljavanja, adresa i broj telefona udomioca);
- d) steriliziranim ili kastriranim (datum sterilizacije ili kastracije);
- e) obilježenim žutom markicom na uhu;
- f) puštenim na mjesto nalazišta (lokacija na koju je pas pušten, broj markice);
- g) uginulim ili eutanaziranim (razlog uginuća ili eutanazije, datum eutanazije, ime i prezime, potpis i pečat veterinara koji je izvršio eutanaziju);

- h) evidencija o zdravstvenom stanju životinja.
- (2) Sve evidencije koje se vode o životinjama u higijenskom servisu moraju se redovno obnovljati.
- (3) Evidencije iz stava (1) ovog člana moraju se dati na uvid na zahtjev veterinarske inspekcije.

**Član 25.**  
(Eutanazija)

Ukoliko pronađena životinja prilikom prijema ili za vrijeme boravka u higijenskom servisu ispoljava jedno od stanja iz člana 14. stav (1) Zakona, životinja se eutanazira u skladu s članom 15. stav (1) Zakona.

**Član 26.**  
(Posebne odredbe)

Higijenski servis sastoji se od:

- a) prostorije ili prostora za prijem (identifikaciju/evidenciju) i pregled životinja, koji obavlja doktor veterinarske medicine;
- b) odvojene prostorije, prostora (kafezi, spremnici) za držanje različitih vrsta životinja, prema potrebi;
- c) prostorija za smještaj oboljelih životinja;
- d) skladišta za opremu;
- e) prostorije za spremanje sredstava za čišćenje i dezinfekciju, koja mora biti zaključana;
- f) prostorije za čuvanje, pripremu i raspodjelu hrane za životinje;
- g) hladene prostorije ili prostora (zamrzivač) za odlaganje lešina, za vlastite potrebe;
- h) prostorije za osoblje i
- i) sanitarnog čvora (WC, kupaonica).

**Član 27.**  
(Prostor za smještaj)

Prostor za smještaj pasa i mačaka unutar higijenskog servisa sastoji se od boksova, za svaku životinju zasebno, koji površinom mora biti prilagođen veličini životinje, adekvatno zagrijan i klimatiziran.

**Član 28.**  
(Prijelazne odredbe)

Higijenski servisi koji obavljaju djelatnost na dan stupanja na snagu ovog pravilnika, moraju biti usklađeni s odredbama ovog pravilnika u roku šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

**Član 29.**  
(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 07-1-02-1035/10  
17. marta 2010. godine  
Sarajevo

Ministar  
**Mladen Zirojević**, s. r.